

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Poniedziałek dnia 21 Listopada r. s. 1832 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 12 listopada.

Przez n a y w y ż s z e dyplomata, n a y ł a s k a w i e y m i a n o w a n i K a w a l e r a m i O r d e r ó w: D. 31 p a z d z i e r n i k a, S g o W ł o d z i m i e r z a 2 g o s t o p n i a, J e n e r a ł - M a j o r D o w o d z a j ą c y d y w i z y ą o d w o d o w ą 6 g o K o r p u s u p i e s z e g o H a r t u n g; D. 7 l i s t o p a d a, S t e y A n n y 1 s z e y k l a s s y z K o r o n ą C e s a r s k ą, W i c e - A d m i r a ł, N a c z e l n i k 2 g i e y d y w i z y F l o t t y B e l l i n g s h a u s e n, i L e y b - M e d y k R a d z c a T a y n y L e j t o n d. 8 l i s t o p a d a. — P r z e z n a y w y ż s z y U k a z d o K a p i t u ł y O r d e r ó w d. 25 p a z d z i e r n i k a, K a w a l e r e m O r d e r u S g o W ł o d z i m i e r z a 3 g o s t o p n i a, K o r p u s u I n ż y n i e r ó w d r ó g K o m m u n i k a c y i J e n e r a ł - M a j o r R e e z e. (R. I.)

— P r z y n a y w y ż s z y m U k a z i e d o R z ą d z ą c e g o S e n a t u, p o d d n i e m 12 p a z d z i e r n i k a, z a ł ą c z o n e s ą n a y w y ż e y, t e g o ż d n i a, p o t w i e r d z o n e U s t a w y Z a r z ą d u z a k ł a d a m i I z b y P o w s z e c h n e y O p i e k i w M o s k w i e. Z a k ł a d y t e s ą n a s t ę p u j ą c e: 1) E k a t e r y n i Ń s k i s z p i t a l c h o r y c h, 2) S z p i t a l u b o g i c h, 3) D o m s i e r ó t, 4) D o m w a r y a t ó w, 5) D o m p o p r a w y, 6) D o m r o b o c z y, 7) D o m z a r o b k o w y.

— N a y w y ż s z e U k a z y J. C. M. d o R z ą d z ą c e g o S e n a t u:

D. 21 p a z d z i e r n i k a. „P r z e z u k a z, d a n y R z ą d z ą c e m u S e n a t o w i d n i a 17 g r u d n i a 1823 r e k u, R o z k a z a n o: m i e ć w W a r s z a w i e J e n e r a ł n e g o A j e n t a M i n i s t e r y u m F i n a n s ó w, z o s o b ą p r z y n i m K a n c e l l a r y ą, p o d ł u g e t a t u, d o t e g o ż U k a z u z a ł ą c z o n e g o.

Z a z m i a n ą t e r a z o k o l i c z n o ś c i w h a n d l o w y c h z w i ą z k a c h C e s a r s t w a z K r ó ł e s t w e m, n i e z n a y d u j ą c p o t r z e b y m i e ć R o s s y i s k i e y A j e n c y i w W a r s z a w i e, R o z k a z u j e m y:

1) P o m i e n i o n ą A j e n c y ą z n i e ś ć.

2) U r z ę d n i k ó w, t e r a z w r z e c z o n e y A j e n c y i z n a y d u j ą c y c h s i ę, u w o l n i ć, z w y d a n i e m k a ż d e m u z n i c h r o c z n e y p ł a c y, d l a z a b e z p i e c z e n i a d l a n i c h u t r z y m a n i a s i ę, n i m z n a y d ą d l a s i e b i e m i e y s c a.

R z ą d z ą c y S e n a t n i e z a n i e c h a, o k o ł o w y p e ł n i e n i a t e g o, u c z y n i ć n a l ę ż y t e r o z p o r ą d z e n i e.

— B y ł e m u R a d z c y p o g r a n i c z n e y K o m m i s s y i O r e n b u r s k i e y, a t e r a z n i e c s z e m u P r e z y d e n t o w i t a m e c z n e y I z b y C y w i l n e y, R a d z c y K o l l e g i a l n e m u A w d i e j e w u, w n a g r o d ę s z c z e g ó l n i e j s z e y g o r l i w o ś c i i p r a c n i e z m o r d o w a n y c h, p o d j ę t y c h n a u r z ę d z i e R a d z c y p o m i e n i o n e y K o m m i s s y i, n a y m i ł o ś c i w i e y s ą n a d a n e, n a w i e c z n e i p o t o m n e p o s i a d a n i e, 2,000 d z i e ś i ę c i n z i e m i, w g u b e r n i i O r e n b u r s k i e y.

— D. 26 p a z d z i e r n i k a. M i s t r z o b r z ę d ó w D w o r u J. C. M. F r a n c i s z e k H r a b i a P o t o c k i, w y n i e s i o n y n a R z e c z y w i s t e g o R a d z c ę S t a n u z p o z o s t a n i e m n a t ę m m i e y s c u.

— D. 28 p a z d z i e r n i k a. S ę d z i ą M o s k i e w s k i e g o S ą d u S u m n i e n n e g o, z w y b r a n y c h p r z e z D w o r z ą n s t w o K a n d y d a t ó w, n a z n a c z o n y R a d z c a T a y n y S e n a t o r, X i ą ż ę O h o l ę Ń s k i.

— D. 29 p a z d z i e r n i k a. S p r a w u j ą c y o b o w i ą z k i P e r m s k i e g o G u b e r n a t o r a C y w i l n e g o, R a d z c a S t a n u S e ł a s t e n n i k, w y n i e s i o n y n a R z e c z y w i s t e g o R a d z c ę S t a n u.

— W n a g r o d ę g o r l i w e y s ł u ż b y i s z c z e g ó l n y c h t r u d ó w, R a d z c a P o s e ł s t w a w P a r y ż u, R a d z c a K o l l e g i a l n y, H r a b i a M e d e m, m i a n o w a n y R a d z c ą S t a n u.

— D. 30 g r u d n i a. S p r a w u j ą c y o b o w i ą z k i A r c h a n g i e ł s k i e g o G u b e r n a t o r a C y w i l n e g o, R a d z c a S t a n u O g a r e w, w n a g r o d ę o d n a c z a j ą c e y s i ę s ł u ż -

b y, w y n i e s i o n y n a R z e c z y w i s t e g o R a d z c ę S t a n u i p o t w i e r d z o n y n a t e r a ż n i e j s z e m u r z ę d o w a n i u. (G. S.)

— P r z e z r o z k a z y d z i e n n e C E S A R S K I E m i a n o w a n i: 6 h. m. D o w o d z ą c y 1 ą d y w i z y ą k o n n y c h s t r z e ł c ó w J e n. m a j o r Ł a Ń s k o y 1 y, d o w ó d z ą 1 e y d y w i z y h u z a r ó w, n a m i e y s c e J e n. m a j o r a P a s z k o w a 1 g o; D o w ó d z i a 1 e y b r y g. 2 e y d y w. u ł a n ó w J e n. m a j. S z a b e ł s k o y, d o w ó d z ą 1 e y d y w i z y k o n n y c h s t r z e ł c ó w. — 8 h. m. D o w ó d z i a 6 e y b r y g. p i e s z e y g w a r d y i J e n. m a j o r J e s a k o w, D o w o d z ą c y m 3 ą d y w i z y ą p i e s z e y G w a r d y i; D y r e k t o r M o s k i e w s k i e g o k o r p u s u k a d e t ó w J e n. m a j o r G o d e i n 1 y, D y r e k t o r e m 1 g o k o r p u s u k a d e t ó w; z o s t a j ą c y p r z y g ł ó w n y m n a c z e l n i k u k o r p u s u p a z i ó w i w s z y s t k i c h l ą d o w y c h k a d e c k i c h k o r p u s ó w J e n e r a ł - m a j o r R e n n e n k a m p f 1 s z y, D y r e k t o r e m M o s k i e w s k i e g o k o r p u s u k a d e t ó w. — W y ł ą c z a j ą s i ę z e s p i s ó w z m a r l i: N a c z e l n i k 3 e y d y w. p i e s z e y g w a r d y i J e n. a d j u t. R i c h t e r 1 y, i D y r e k t o r 1 k o r p u s u k a d e t ó w J e n. p o r. P e r s k i 1 y.

— Z a r t y k u ł ó w, u m i e s z c z o n y c h o s t a t n i e m i c z a s y w n i e k t ó r y c h d z i e n n i k a c h W a r s z a w s k i c h, a w z m i a n k o w a n y c h p r z e z P r u s k ą g a z e t ę R z ą d o w ą, d a j e s i ę w i d z i e ć, i ż s i ę w y r o d z i ł a w ą t p l i w o ś ć w r z e c z y n a s t ę p n e g o z a g ą d n i e n i a: k t ó r e z d w ó c h p i s m: T y g o d n i k P e t e r s b u r s k i i D z i e n n i k P o w s z e c h n y (W a r s z a w s k i) j e s t w ł a ś c i w i e u r z ę d o w ę m d l a K r ó ł e s t w a P o l s k i e g o? S p i e s z y m y r o z w i ą z a ć t o p y t a n i e, n a m o c y u p o w a ż n i e n i a Z w i e r z e h n o ś c i.

N A Y J A Ś N I E J S Z Y C E S A R Z i K R Ó Ł, n a p o c z ą t k u b i e ż. r o k u, ł a s k a w i e n a d a j ą c c h a r a k t e r u r z ę d o w y T y g o d n i k o w i, c o d o K r ó ł e s t w a P o l s k i e g o, t a k z u w a g i n a d o g o d n o ś ć m i e y s c o w ą, j a k o t ę ż i z i n n y c h w z g l ę d ó w, r a c z y ł r o z k a z a ć, i ż b y w t ę m p i ś m i e, p r z e d w s z e l k i e m i i n n e m i, d r u k o w a n e b y ł y p o s t a n o w i e n i a i a k t a, p o d p i s y w a n e p r z e z J e g o C E S A R S K O - K R Ó Ł E W S K ą M o ś ć t u w P e t e r s b u r g u i p r z e z n a c z o n e d o p o w s z e c h n e y w i a d o m o ś c i. N a t e y z a s a d z i e o g ł o s z o n y b y ł w n i ę m u r z ę d o w i e S t a t u t O r g a n i c z n y K r ó ł e s t w a P o l s k i e g o i i n n e t e g o r o d z a j u a k t a.

L e c z, g d y o b o k t e g o n i e p o s t a n o w i e n o, i ż b y T y g o d n i k m i a ł d r u k o w a ć u r z ą d z e n i a, o g ł o s z e n i a i w e z w a n i a w ł a d z m i e y s c o w y c h K r ó ł e s t w a: p r z e t o, d l a u m i e s z c z a n i a t y c h o s t a t n i e c h, p o t r z e b n e b y ł o i n n e p i s m o, k t ó r e, w y c h o d z ą c n a m i e y s c u w W a r s z a w i e, m o g ł o b y u d z i e ł a ć i c h p u b l i c z n o ś ć t a m e c z n e y w j a k n a y p r z ę d z y m c z a s i e. T a k i ę m p i ś m e m j e s t D z i e n n i k P o w s z e c h n y.

Z t e g o w y p a d a, ż e o b i e t e g a z e t y s ą u r z ę d o w e m i d l a K r ó ł e s t w a P o l s k i e g o, k a ż d a w e w ł a ś c i w y m o b r ę b i e i z n a s t ę p n ą r ó ż n i c ą: 1) T y g o d n i k, w y c h o d z ą c y w P e t e r s b u r g u, d o o g ł a s z a n i a p o s t a n o w i e Ń i a k t ó w N a y w y ż s z e y w ł a d z y, o p a t r z o n y c h C E S A R S K O - K R Ó Ł E W S K I M p o d p i s e m, i 2) D z i e n n i k P o w s z e c h n y, w y c h o d z ą c y w W a r s z a w i e, d o o g ł a s z a n i a p o s t a n o w i e Ń, u r z ą d z e Ń, o d e z w i t. p. m i e y s c o w e g o R z ą d u i w o g ó l n o ś c i w s z e l k i c h w ł a d z k r a j o w y c h.

— Ż e g ł u g a w t u t e j s z y m p o r c i e j u ż s i ę z a m k n ę ł a. W r o k u p r z e s z ł y m u s t a ł a 13 g o, w r o k u b i ę ż ą c y m 4 g o l i s t o p a d a. P r z e s z ł o r o c z n a t r w a ł a 209 d n i, a w r o k u b i ę ż ą c y m 197.

O k r ę t ó w w o g ó ł e:	p r e s z ł o.	o d e s z ł o.
z t o w a r a m i	323	482
z b a ł a s t e m	200	28
m o r s k i c h s t ą t k ó w r o s s y i s k i c h 139		256
p r z e w o z o w y c h s t ą t k ó w r o s s y i s k i c h z t o w a r a m i	821	1,829
z b a ł a s t e m	1,064	66

— O w i ę s s z y p i ą Ń s k i. W p o w i o c i e I h u m ę Ń s k i m, G u b e r n i i M i Ń s k i e y, w d o b r a c h P. A l e x a n d r a M o -

nieszki, uprawuje się już od lat kilku pewien gatunek owsa, zadziwiający wysokością słomy, grubością jej, plennością wiech i wielkością ziarna. Obywatel Dziedzicki, dawniej urządzający temi dobrami, znalazł w ryżu kilka ziarn tego owsa; zdumiony ich wielkością, posadził je w ogrodzie Szypiańskim, jak sam powiada, przez ciekawość, co z tych olbrzymów wyrośnie. Zdźbła wybujały i wzniosły się do sześciu i siedmiu stóp wysokości; każde ziarno posadzone wydało kilkanaście ździebł grubych, mocnych i wiechy obfite. P. Dziedzicki, otrzymawszy plon nadspodziewany, przypisywał to jeszcze żyzności ziemi ogrodowej, i na rok następny zasiał tenże owies na zwyczajnym polu. Prawie równy był urodzaj. Tu już przekonany o rzeczywistej wartości znalezionego owsa, postanowił go, ile możliwości, rozkrzewić, i doprowadził do tego, że dziś całe łany nim się zasiewają, nie tylko w tych dobrach, lecz i u niektórych sąsiadów. Plenność tego owsa jest znacznie obfitsza od wszystkich znanych w naszym kraju. Wprawdzie, z przyczyny grubości słomy, snop jego mniej wydaje ziarna, niżeli takiż snop owsa pospolitego, ale w ogóle to samo pole, zasiane tym owsem, przynosi daleko większą ilość ziarna i bez porównania większą ilość słomy, niżeli zasiane owsem pospolitym. Ma jeszcze tę zaletę, że grubość słomy nie dozwala mu wylegać na najlepszym gruncie; ale ma tę wadę, że z przyczyny swej wysokości łatwiej się może łamać od wiatru, niżeli owies pospolity. Dla tego w pozycjach leśnych bezpieczniej może być uprawiany. (T.P.)

PRUSSY.

Berlin d. 18 listopada.

Królewskiemi postanowieniami z 1 t. m., do Ministerium wojny wydanem, zwolniono kary wojskowe aresztu; niemniej karę stania na fatch zupełnie zniesiono.

Kolonia 16 listopada.

Pułk 37 piechoty liniowej udał się dziś w pochod, w celu połączenia się z obserwacyjnym korpusem, ustanowionym pomiędzy Mozą i Renem. Siódmy pułk ulanów przechodził dziś także przez nasze miasto, udając się na to samo przeznaczenie. (G.C.)

AUSTRYA.

Wiedeń d. 12 listopada.

N. Cesarz raczył w dniu 6 b. m. uchwalić, aby w Gdańsku ustanowiony był tymczasowie C. K. Austriacki Konsul, i miejsce to nadał terazniejszemu Konsulowi przy C. K. Jen. Konsulacie w Warszawie, Edwardowi kawalerowi de Henneberg.

Dnia 26 października r. b. raczył mianować pierwszego Vice-Rektora Seminarium Grecko-Katolickiego we Lwowie, Szczepana Telichowskiego, rektorem tegoż seminarium, oraz Kanonikiem Kapituły Metropolitalnej obrządku greckiego we Lwowie. (G.C.)

NIEMCY.

Wurzburg dnia 13 listopada.

Tutejsza gazeta zawiera następujące pismo z *Munich* pod dniem 10 b. m. „Król Jmé, jak słyszeć, powodowany wspaniałomyślnością i ojcowskiem przywiązaniem, chce, aby wszelkie rozpoczęte poszukiwania, względem politycznych przestępstw, zaniechane zostały, a uwięzieni byli na wolność wypuszczeni; zgoda chce całą przeszłość puścić w zapomnienie. Natomiast mają być ustanowione na przyszłość ostrzejsze w tym względzie przepisy. — Mówią, że werbowanie do Greckich ochotników wstrzymane jest, a wojsko przeznaczone do Grecyi, pozostanie na miejscu, do czasu mającego się oznaczyć wyjazdu Króla *Ottona* Radea intendenty teatralnej *Saphir*, wybiera się do Grecyi, dla założenia tam teatru Niemieckiego, i zarazem dla wydawania tam gazety Niemieckiej. Wiele aktorów i aktorek zapisało się już do tego teatru. (G.W.)

Warownię Związku Niemieckiego Mogun-

cyą, zaopatrują we wszelkie potrzeby wojenne, żywność i amunicyą. Na rachunek tameczney kommissyi wojenney, trwają wielkie zakupy, do czego powodują terazniejsze krytyczna widoki, wymagające wielkiej przezorności.

— *Mercury Szwabski* donosi z Ehingen (w Württembergu) z dnia 14 t. m. „Wczoraj przybył tu jeden batalion Bawarskiego półku piechoty, przeznaczony do Grecyi, i udał się ztąd dalej do Illerdissen. Pomiędzy 787 żołnierzy tego batalionu, znajduje się tylko 20 ludzi z dawney Bawaryi, reszta składa się z samych Nadreńskich Bawarczyków. Wpada to bardzo w oczy, iż w tym nielicznym batalionie jest 187 oficerów; zapewne w Grecyi formować się będzie cały półk. (G.C.)

FRANCYA.

Paryż dnia 12 listopada.

Sądowy protokół opiewa następujące szczegóły o ujęciu *Xiężney Berry*: „Dnia 7 listopada przystąpiliśmy podpisani Kommissarze policyi powtórnie do nowych przezornych poszukiwań *Xiężney* we wszystkich pokojach, przetrząsnęliśmy wszystkie rzeczy; przeszukali w szafach, komodach, biórkach, stołach i t. p. w domu Nru 1, gdzie wcale nie znaleźliśmy. Po wróciwszy do domu, zamieszkanego przez Panny *Dugnigny*, gdzie prefekt i generał *Dermoncourt* znajdowali się, wezwaliśmy mularza, aby w przytomności naszej rozebrał część muru, do którego pokoy służących przylegał. Gdy odstawiono łóżko, spostrzegliśmy dziurę z desek, opatrzone zamkiem i klamką, które przykryte były dywanem, i zawierały 10 stóp długą, 5 stóp wysoką i 5 stóp szeroką kryjówkę. W której znaleźliśmy różne dzieła oprawne i folio, mnóstwo dzienników politycznych, *Quotidienne*, *Brid d'Orion*, i kilka paczek bielizny. Udawszy się do jednego pokoju na trzecim piętrze, gdzie żandarmy pilnowali, usłyszeliśmy z jednego komina, blachą z lanego żelaza wyłożonego, te słowa: *Otwórzcie nam, bo się udusimy!* Gdy mularz uderzył kilka razy młotkiem, otworzyła się blacha, i spostrzegliśmy jedną damę, którąśmy za *Xiężną Berry* uznali; w teyże samej za kominkiem kryjówce, znaleźliśmy jeszcze trzy inne osoby, to jest, *Hrabiego Mesnars*, *Pannę Stylię de Kersabiec* i Adwokata *Guibourg*, który z tutejszego więzienia przed niedawnym czasem uszedł.”

Dzienniki Francuskie napelnione są mnóstwem szczegółów o *Xiężney Berry*; umieszczamy z nich niektóre: W podróży z *Nantes* do *Nazaire* miała mówić, że *Xiężną* najbardziej skompromitowała negocyacya w *Paryżu* o pożyczkę na rachunek *Don Miguela*, do której *Xiężna* znaćzną sumę zobowiązała się przyłączyć. *Don Miguel* miał ze swej strony dostawić 40,000 broni, która do brzegów Bretanii miała być dowieziona. O tych wszystkich szczegółach wiedziała policya Paryska, i tegoż sienta, który im tak dobrze uszł, wyszukała.

Podług późniejszego doniesienia gazety *Breton*, zdrajca *Xiężney Berry* nazywał się *Deutz*, nie *Deluze*. Stefan Gozaga *Deutz*, 31 lat wieku mający, w *Kolnie* (jak się zdaje w *Deutz*) urodzony, a w wyznaniu Moyszeszowem wychowany. W roku 1826 bawił w *Rzymie* przy swoim stryju, znanym *Deutz* Nad-Rabinem. Później, nie mając odpowiedniego utrzymania się, przeszedł na wiarę katolicką. Uroczyste przejście synowca Nad-Rabina było przyjemnym zdarzeniem w *Rzymie*; *Deutz*, który, jako katolik, od wszystkich *Xiężat* kościelnych, był jak najuprzejmiej przyjmowany, długi czas utrzymywał się ze wsparcia Kardynała *Albani*. W roku 1831 powrócił *Deutz* z przedsięwziętej do Stanów Zjednoczonych podróży. Za pomocą niektórych usług w przejeździe *Xiężney Berry* przez *Rzym*, potrafił zbliżyć się do niej. Niejaki *Drack*, jego szwagier, znajdował się za *Karola X* w *Paryżu* z osaczającami *Xięcia Bordeaux*, i to zrobiło mu wstęp u *Xiężney*. — Wkrótce pozyskał całe zaufanie *Xiężney*, która go osypała dobrodziejstwami, i ważne powierzyła misyje,

które z gorliwością i skutkiem wypełnił. Po wyładowaniu Xiężney we Francyi, wysłany był do Niemiec; w tej podróży znalazł znajomość w *Frankforcie* nad *Menem* z pewną osobą, należącą do policyi Francuzkiej, z którą wszedł w niejakie porozumienie, lecz nie utożono. Ztąd udał się do *Rzymu*, gdzie odebrał listy dla Xiężney. — Z *Rzymu* pojechał do *Portugalii*, i w *Lisbonie* otrzymał od *Don Miguela* także listy do Xiężney *Berry*. — Przybył z tem wszystkiem do *Paryża*, i ostatecznie o wydanie Xiężney ułożył się za sumę, która ma około miliona wynosić. Dla uskutecznienia swego planu powrócił do *Nantes* i żądał od osób, którym był wiadomy pobyt Xiężney, aby jej był przedstawiony, dla zdania jej ustnego raportu i listów. Mając sobie wskazane miejsce, zawiadomił policyą, a sam się udał do Xiężney i oddał listy. Po czem oddał się, dla dania umówionego znaku otaczający już dom policyi, której oświadczył: „że teraz zasiadzie Xiężna do stołu” dalsze szczegóły są już wiadome. Dla oszukania legitymistów, udawał bardzo nabożnego człowieka.

— Dnia 15 —

Onegdaj przywieziono z *Nantes* do *Paryża* pod eskortą trzy nieznajome osoby, które w prefekturze policyi zatrzymane; mówią, że między niemi znajdował się *Deutz*.

Blaye (*Blava*) jest warowne miasteczko, od 4 do 5 tysięcy mieszkańców liczące, przy ujściu *Gironde*, która tu jest blisko dwie mile (*lieu*) szeroka, odległe od *Bordeaux* 7, a od *Paryża* 150 godzin. Cytadella zajmuje wyższą część miasta, druga część stanowi przedmieście.

Dzisiaj mówią powtórnie o mającej nastąpić zmianie Ministrów, z powodu rozdwojenia, jakie panuje między członkami gabinetu, względem ujęcia Xiężney *Berry*. Marszałek *Soult* i *P. Thiers* mają się zając składowaniem nowego Ministeryum (*G.W.*)

Dzień otwarcia Izby zbliża się śpiesznie. W następujący poniedziałek odprawi się królewskie posiedzenie w nowej sali Izby deputowanych; czynią już przygotowania potrzebne. Tron wystawiono w tem miejscu, gdzie następnym dniem stać będzie biuro Prezydenta i mównica; parowie w środkowym półokręgu zajmą ławki po prawej, deputowani po lewej. Dwa oddzielne krzesła ustawiono dla *Barona Pasquier*, Prezydenta Izby Parów, i dla hrabiego *Duchatel*, jako starszego członka izby deputowanych. — Jedna trybuna pierwszej rangi dla Królowej, Xiążąt i Xiężniczek; trybuna drugiej rangi dla publiczności. — W sobotę, 17 t.m., zgromadzą się deputowani na tajne posiedzenie, pod przewodnictwem swego dawniejszego Prezydenta. Wybiorą oni deputacyą z 25 członków, która przy otworzeniu izby uda się na spotkanie Króla; deputacya parów składa się tylko z 12 członków. Nie podlega wątpliwości, iż *P. Dupin* starszy albo *P. Lafitte* obroni będą na Prezydenta. W czasie tego wyboru muszą ministrowie ustąpić.

Jenerał *Sebastiani*, który chce zabawić, dla poratowania zdrowia, przez całą zimę w *Rzymie*, ma mieć nadzwyczajne polecenie wejść w układy z rządem Papieżkim względem *Ankony*.

— Dnia 14 —

W dzisiejszym *Monitorze* czytamy, co następuje: „Trzy dywizye połączonej floty odplynęły do brzegów holenderskich, udały się one do *Texel* i do ujścia rzek *Mozy* i *Skaldy*, a składają się z następujących okrętów: *Castor*, fregata angielska, *Resolue*, fregata francuzka, *Vernon* fregata angielska, *Medea* fregata francuzka, *Calipso* fregata francuzka, *Volage* fregata angielska, i *Satelite* korweta angielska. Reszta okrętów, formujących odwodową eskadrę sprzymierzonej floty, stoi koło *Dünen* na kotwicach. — Fregata *Syrene* odplynęła z *Cherbourga*, w celu połączenia się z flotą admirała *Ducrest* de *Villeneuve*.

Hrabia *Pozzo di Borgo* miał dziś długie posłuchanie u Króla; Xiążę *Broglie* wystąpił pewnego młodego dyplomatyka z ważnemi zleceniami do *Berlina*.

Xiążę *Broglie* był wczoraj wezwany do Kró-

la, dla naradzenia się względem notyfikacyi do Dworów zagranicznych o aresztowaniu Xiężney *Berry*.

Dzisiaj chciał Król widzieć koniecznie *P. Dupin*, lecz nie zostano go w domu.

Wysły rozkazy od ministra wojny, z zaleceniem pomnożenia baczności na brzegach *Bretanii*; zdaje się nawet, iż jeden okręt w tym samym czasie usiłował zbliżyć się do brzegów, gdy Xiężna *Berry* aresztowana została.

Wszyscy Hiszpani, w *Bordeaux* bawiący, pośpieszają z powrotem do domów; otrzymują oni miesięczny żołd na wydatki podróży.

Wiele batalionów załogi tutejszey, stojących za miastem, odebrały rozkaz wejścia do stolicy; mniemają powszechnie, iż ten środek ostrożności zarządzone z powodu otworzenia izby.

Dzienniki paryżkie utrzymują, iż żyd, który wyspiegował Xiężnę *Berry*, dostał za to 500,000 franków. W czasie jej aresztowania rzekł do pułkownika straży: „Mości Panie!” Cieszy się, że nikczemnik, który mnie zdradził, nie jest Francuzem. (*G.C.*)

P. Chausserie, pułkownik żandarmeryi, przeznaczony został na dowódcę cytadelli *Blaye* i stróża Xiężney *Berry*.

Donoszą z *Oporto* pod dniem 5 listopada, iż tam rozeszła się wieść, że Anglicy zajęli warownię *St. Julien*.

W skutek nalegającego wezwania przez Ministra wojny, marszałek *Clausel*, przybył śpiesznie z *Tulonu* do *Paryża*.

— Dnia 15 —

W dzisiejszym *Monitorze* czytamy: — „Dziś, dnia 15, armia Francuzka wkroczyła do Belgii, udając się ku *Antwerpii*, dla zdobycia i oddania cytadelli Królowi Belgów. (*G.W.*)

Strażburg d. 14 listopada.

Wczoraj w nocy odebrał rozkazy 10 pułk liniowej piechoty, będący tu na załodze, aby się niezwłocznie udali w pochod do Belgii, w kilka godzin wymaszerował tamże. (*G.C.*)

ANGLIA.

Londyn d. 2 listopada.

Pomiędzy członkami dzisiejszego gabinetu znajduje się 9ciu parów Anglii i 6ciu członków izby niższej. Ministerstwo *Lorda Wellington* liczyło pomiędzy członkami swojemi tylko 7ciu parów i 5ciu reprezentantów z izby niższej.

— Dowiadujemy się z *Mexyku*, iż miasto *St. Louis de Potosi* zdobyte zostało szturmem przez Jenerała *Montezuma* z 3,000 ludzi. *Vittoria* również się poddała.

— *Gazeta Lizbońska* ogłasza raport, o wyładowaniu Konstytucjonistów w *Aveiro*. Według doniesień Komendanta tego miasta, wysadzili oni u rogatki 250 strzelców i pomknęli się byli aż pod same mury twierdzy, lecz zostali na głowę pobici. (*T.P.*)

— Dnia 10 listopada. —

Potwierdza się, że Pełnomocnik *Hollenderski*, *P. Zuylen*, miewa znowu narady z *Lordem Gréy*.

— Dnia 13 —

Smutną wiadomość głoszą po całym *Londynie*, że okręt parowy *Liverpool*, który przed 14 dniami wypłynął z *Tamizy*, wioząc 100 rekrutów i znaczną ilość zapasów wojennych, zatonął przy brzegach *Portugalii*. Mówią tu powszechnie, że Król *Filip* wspiera wielkimi summami *Don Pedra*.

Courrier donosi, że nowe odroczenie Parlamentu nastąpi dnia 2 grudnia.

Dziennik *Aberdeen Herald* donosi, że w Szkocyi mówią o bardzo rozciągłej reformie, jaką *Lord Grey* ma przedsięwziąć w miejscowym zarządzie kraju, szczególnież ma być zwrócona uwaga na wybory Magistratur miejskich przez mieszkańców. (*G.W.*)

— Dnia 14 —

Rada gabinetowa odprawiła się onegdaj, na której był Xiążę *Talleyrand*, *Baron Bülow*, *Bar-*

ron Wessenberg, i Baron Neumann, gdzie się z Lordem Palmerstonem i P. Van de Weyer długo naradzano.

Dnia 10 t. m. zaproponowano ze strony Hollenderskiej Lordowi Palmerstonowi i Xięciu Talleyrandowi, aby wspomniane już propozycje Pruskie, przyjęto za podstawę dalszych układów; że jednak takowe koncesyje nie zadowolniając do statecznie, a do ukończenia noworozpoczętych układów nie wyznaczono pewnego terminu, przeto odrzucone zostały od wspomnianych obudwóch dyplomatyków.

Morning-Chronicle donosi: „Według odebranych w tej chwili wiadomości, przekonywamy się, że Xiąże Talleyrand powtórnie przedstawiał Lordowi Palmerstonowi potrzebę, przedsięwzięcia stanowczych środków dla wprowadzenia Donny Maryi na tron Portugalski; przyczem miał Xiąże oświadczyć, iż Francya do każdego kroku, jaki do tego przedsięwzięcia będzie potrzebnym, szczerze się przyłoży.”

Donoszą nam z Deal: „Dnia 9 w południe odpłynął okręt Investigator, oraz drugi mniejszy; zaś o 3¹ godzinie okręty: Vernon, Southampton, Castor i Rover, oraz jedna Francuzka fregata na Północne morze. Dnia 10 zrana odeszła znowu Francuzka fregata także na morze północne, a w południe fregata Ariane. O godzinie 11 wieczor wyszły okręty Conway, Snake, i jedna Francuzka fregata także — Stoją tu ciągle okręty: Donegal, Talavera, Scout, Larne, jedna fregata, parowy okręt Dee, Suffren i jedna korweta Francuzka. Wojenna szalupa Satellite, wysłana została dnia 12 t. m. w celu krążenia koło Dungeness, i zabierania wszystkich Hollenderskich okrętów. Francuzka fregata Syrene z 60 działami przybyła z Spithead. Parowy okręt Echo, płynął tędy z Oporto do Londynu z depeszami. Oficerowie straży nadbrzeżnej Nr. 3, zabrali Hollenderską galiotę Zeelust, z Dortrecht; kuter celny zabrał galiotę Catharina Veendam, reszta sprzymierzonych flot stoi tu jeszcze na kotwicach.”

W porcie Leith wydano Admiralski rozkaz, do werbowania marynistów dla wyprawy ku Skandynawii. — W portach zaś Francuzkich panuje nadzwyczajna czynność, a flota Francuzka otrzymała nadspodziewane posiłki z dwóch liniowych okrętów, jednej korwety i dwóch parowych okrętów. Co się tyczy naszych uzbrojeń, te były w niektórych piśmiskach wprowadzane przesadzone, lecz to jest autentyczną prawdą, że uzbrojono teraz okręt Cornwallis o 74 działach, okręt Malabar o 74 działach zabrał wczoraj artylleryą na pokład, a w poniedziałek odejdzie do floty w Dünen. Oprócz tych uzbrojono także małe okręty Comus o 18 działach, Savage o 10 działach i kuter Spredo.

Xiąże Talleyrand odprawił wczoraj długą naradę z Lordem Palmerstonem w wydziale spraw zagranicznych. Xiąże zatrudniony hywa teraz czasem do 3oiej godziny zrana sprawami dyplomatycznymi; prawie wszyscy członkowie ciała dyplomatycznego są tak obciążeni pracami, iż wszelkiego towarzystwa unikają. (G.C.)

WŁOCHY.

Wenecya d. 9 listopada.

W naszej zbrojowni uzbrają w tej chwili 20 wielkich kanonierskich stotków. Z Ankonu donoszą, że tam nie dawno przybito Papieżkie obwieszczenie, w którym Jego Świątobliwość uznaje Xięcia Ottona Bawarskiego Królem Greckim. Dnia 27 z. m. zawinęła do tamecznego portu flotylla Francuzka, celem naprawienia swych okrętów. Dnia 28 powrócił Jenerał Cubières z Rzymu. (G.C.)

RZECZY NIDERLANDZKIE.

Bruxella d. 14 listopada.

Wczoraj w południe zgromadzili się członkowie Senatu i Deputowani pod prezydencją najstarszego Senatora P. Hoobrouck de Morreghem w gmachu Izby Deputowanych, na otwarcie tegorocznych posiedzeń. Wcześniej wszystkie miej-

scą; dla publiczności przeznaczone, napełnione zostały. Z powodu nadzwyczajnego teraźniejszego położenia kraju, z największą ciekawością oczekiwano na mowę od tronu. O godzinie pierwszej huk armat zapowiedział przybycie Monarchy. Królowa na kilka minut pierwszej, wprowadzoną została przez Deputacyą, na przygotowane dla niej miejsce. Wkrótce potem nadjechał Król, licznym otoczony sztafem. Wielka Deputacya udała się naprzeciw niego aż do wschodów i wprowadziła do sali. Za jego wejściem całe zgromadzenie powstało i wykrzyknęło: *Niech żyje Król*. Późem zaraz, Król, wstąpiwszy na tron, miał mowę, którą umieścimy w następnym Nrze. (G.W.)

Mówią o nowych propozycjach, podanych przez posta Pruskiego w Londynie.

W Ath i Mons zamydają się francuzcy oficerowie, zajmujący się przysposobieniem kwater dla francuzkiej armii. Xiąże Istrii, syn marszałka Bessières, będzie towarzyszem Xięcia Orleńskiego w tej kampanii. — W Boom urządzają polową piekarnię dla francuzkiego wojska, w której codziennie 12,000 bochenków chleba upieczonych bydź ma.

Biega wieść, że między marszałkiem Gérard i pewną dostojną osobą, wszczęły się niejaki trudności względem wkroczenia Francuzów do Belgii, co kilkodniowe spóźnienie pochodu tej armii spowodować może.

Z Gandawy piszą, że z tamtąd wysłano pomiarzów i ogniowe sikawki do Antwerpii. — Hollendrzy opuścili Hulst, ponieważ mieszkańcy tameczni zupełnie Belgiyzykom sprzyjają; lecz Trunzen spieszenie fortyfikują. To miasto, również cały brzeg Skaldy ogłosił Hollendrzy, w skutek nieprzyjacielskiego postępowania francuzkiej i angielskiej floty, w stanie oblężenia. Od Sas-de-Ghent aż do Hulst zaleli pola wodą. Z Zuyddorpe w północnej Brabancji, cofnęli się Hollendrzy do Sas de Ghent.

— Dnia 16 —

Wczoraj wkroczyli Francuzi do Belgii. Straż przednia przybyła o godzinie 10tej do Mons, poczem dwa pułki jazdy, dwa liniowe i wojsko innej broni; wieczorem przyjechał Xiąże Orleanu. Jutro główna kwatera przybędzie do Doornik, a przez trzy następne dni artyllerya tam przechodzić będzie. Kilka kompanii pionierów, którą na wozach z wielkim pośpiechem przewieziono, miało wczoraj wieczór do Mechlinii przybyć.

Wojska francuzkie jest hojnie w ładunki opatrzone, ale żywności tylko na dwa dni otrzymały, ponieważ ta w Belgii dostawiona będzie. Naysurowsza karność panuje w tém wojsku.

Emancipation donosi: „Marszałek Gérard zabawi tu aż do wkroczenia wszystkich sił zbrojnych francuzkich do naszego kraju; rozkaz do pochodu onegdaj ztąd wysłano, a wojsko na 4ch punktach równocześnie przeszło granicę. — Pułkownik Chatri-Lafosse onegdaj ztąd odjechał do Ath, dla przyymowania Xiążat Orleanu i Nemours.

Nasza główna kwatera zostanie w Lowanium do Lier przesiedloną, dokąd wkrótce Król odjedzie; główna kwatera brygady l'Olivier będzie w Lowanium, a dywizyi w Turlémont. Cała tu teysza załoga wyruszyła wczoraj ku granicy, królewscy gidowie zajęli natomiast strażę.

Główna kwatera naszej dywizyi Clump udaje się z Alst do okolicy Wawre.

Czwarty batalion ruchomej gwardyi narodowej, który przez 15 miesięcy tu stał na załodze, wyruszył do armii. — W tych dniach przybyło tu wielu Niemców i Szwajcarów, zbiegów holenderskiego wojska.

Przechód wojska francuzkiego przez nasze miasto urządzony następującym sposobem: dnia 15 t. m. 7120 ludzi piechoty i 2160 konnicy; d. 16 6154 piech. i 1222 kon.; d. 17, 1000 piech. i 1400 kon.; d. 18: 520 piech. i 460 kon., d. 19. 520 piech. i 460 kon.; d. 20: 520 piech. i 460 konnicy. We wtorek stanie to wojsko po większej części pod Antwerpią. Wszystka niepewność skończyła się; wojsko francuzkie przekroczyło granicę!

DODATEK

Wilno dnia 21 Listopada v. s. 1852 roku.

Antwerpia d. 13 listopada.

Wezoray rano udao się 4 belgijskich oficerów, jako parlamentarzy, do cytadelli.

Jenerał Chassé miał swej załodze oświadczyć, iż gotów jest zagrzebać się w ruinach cytadelli, że jednakoż każdemu zostawia wolność powrócenia do rodzinnej zagrody; tylko kilku znalazło się takich, co więcej cenili zachowanie życia, niż sławę swych przodków.

Leodyum d. 14 listopada.

Wezoray odeszło 26 naszych pompierów do Antwerpii, jednocześnie ośm ogniowych sikawek wysłano tamże. — Dnia 12 b. m. otrzymano w Malmédy rozkaz zwołania wojennej rezerwy. We dwóch godzinach zgromadzili się wszyscy nowozaciężni.

Haga dnia 16 listopada.

Posłowie Anglii i Francji przeszali jeszcze raz naszemu ministrowi spraw zagranicznych, powtórne wezwanie, w imieniu swoich dworów, na które ze strony naszego dworu znówu dano zaprzeczającą odpowiedź. (G.C.)

H I S Z P A N I A.

Madryt 25 października.

Królowa Jmć, zważając, iż zakaz przyjeżdżania do Madrytu i rezydencyi Królewskich duchownym, jest środkiem surowym, stawiającym stan ich niżey od innych stanów państwa; chcąc dać duchowieństwu dowód wysokiego ku niemu poważenia, tudzież nagrodzić wierność i cnoty, któremi się zawsze odznaczało; postanowiła, ażeby odtyd osoby duchowne, mające ważne przyczyny udawania się do Madrytu i rezydencyi Królewskich, swobodnie przejeżdżać do nich mogły, stosując się wezaksze do istniejących w tym względzie przepisów i praw kościelnych. — Innym rozkazem Królowa Jmć ustanowiła katedrę filozofii w mieście Pasaget, prowincyi Guipuscoa. (T.P.)

— Dnia 2 listopada. —

We wszystkich towarzystwach mówią o konferencyi, którą Królowa odprawiła z Posłami Francuzkim i Angielskim, na której posłowie, osobliwie P. Rayneval, mieli oświadczyć, że Hiszpania w terażniejszych okolicznościach, tylko przez zwołanie stanów, może być zachowaną od wielorakich wstrząśnień.

Sąd Królewski w Pampelonie zniesiony został z rozkazu Króla, a wszyscy sędziowie otrzymali rozkaz do opuszczenia miasta.

Mówią tu bardzo głośno o uznaniu niepodległości Południowo-Amerykańskich osad; dług Hiszpański narodowy ma być tak rozdzielony na te dwa kraje, jak między Hollandyą i Belgią.

Utrzymują, iż dnia 19 t. m. w dzień urodzin Xiężniczki Asturyi, dekret amnestyi uzupełniony zostanie.

Prowincye Hiszpańskie: Estremadura, Talavera i Biskaj, podały prośby do Króla, aby objął znówu stér rządu; protestują się one w tej petycyi przeciw postępowaniu Królowey. — Przedsięwzięte zostały środki do ukarania winnych. — W Salamance wszczęto niespokojności; lecz wyjechał tam już Jenerał Morillo, aby wspólnie z tamiecznym Gubernatorem, P. Moreda, zniweczyć plany niespokojnych.

— Dnia 6 —

Spisek onegdaj w wieczór odkryty, spowodował aresztowanie P. Salomon Perez Aimones, Bibliotekarza Infanta Don Carlos i byłego Prezesa wojskowej komisyyi, Chaperon. O zgiey godzinie rano poymani, w godzinę później już byli w drodze, jeden do zamku obronnego St. Sebastian w Kadyxie, drugi w St. Antonio w Korunnie. (G.C.)

T U R C Y A.

Konstantynopol 15 października.

Wszystko się tu przysposabia do nowej kam-

panii. Wielki Wezyr od dwóch tygodni odbywa ciągle z wojskiem ćwiczenia wojenne, i zwiedza wszelkie zakłady, pracując z naczelnikami rozmaitych oddziałów, dla przekonania się o skuteczności ich działań, mających związek z potrzebami wojennymi. W ostatnich tygodniach, przybywały codziennie liczne oddziały wojska do stolicy, które w koszarach i w okolicy miasta zostały umieszczone. Odznaczają się piękną wojenną postawą; pełne sławy zwycięstwa w Albanii i Bośni są ich dziełem. Za swém przybyciem odbywają mustę, i zostają opatrzeni we wszelkie potrzeby, aby na każdy znak udać się mogli do Azji. Część piechoty wysłano już do obozu w Natolii, gdzie się znaczna siła zbiera. Dzień odjazdu W. Wezyra nie jest wiadomy, zdaje się być niedaleki, zważając na masę wojska, jaką już wysłał do Azji. Sułtan po odbytej rewii rozdał gratyfikacye dowódcom korpusowym.

— Dnia 25 —

Układy rozpoczęte przez Dowódców stanowisk morskich na Archipelagu, Angielskiego i Francuzkiego, nie przysły do skutku. Sułtan bowiem, rozgniewany nieumiarkowanemi żądaniami Mehmeda Alego, odrzucił jego propozycye. Dotychczasowy Kapudan Pasza Halil Rifat ma, jak mówią, udać się, w poselstwie do Londynu, a dowództwo po nim nad flotą obejmie Tahir Pasza, znany, jako bardzo waleczny oficer. (G.W.)

O UŻYTECZNOŚCI TWIERDZ.

Rozprawa z powodu obecnego stanu Cytadelli Antwepskiej, 1852 roku. (Dokończenie.)

Poznawszy rzeczywistą siłę tej znaczącej cytadelli, możemy teraz jasno poymować: jakim sposobem ten niewielki punkt, nieważny sam z siebie, uważany jest przez oba narody, stanowiącym dla ochronienia wzajemnego bezpieczeństwa.

Hollandya nie chce dozwoić wolnego spławu na Skaldzie, dla tego, że, od niego zależy pomyślność Niderlandzkiego Królestwa. Antwerpia, dla swego wygodnego położenia, ściąganie do siebie wielką część handlu i zada niewyrachowaną szkodę portom, leżącym więcej ku północy; posiadając zaś cytadelę, Hollandya ma całą Belgią w swoim ręku, która, nie może przyprawić o zniszczenie takiego miasta, jak Antwerpia, nie pozbawiwszy razem samey siebie, a czas przyszły, wszystkich wygod, jakie, przy ścieśnionym spławie, powinny koniecznie wynikać dla niej, przez sam tylko byt Antwerpii. Ale, jeśli odkryją się nieprzyjacielskie działania, i Jenerał Chassé, zechce użyć do działania wszystkich załączających od niego środków, wtedy to miasto, podpadnie bardzo wielkiemu niebezpieczeństwu, skutkiem którego, może być nawet kontrrewolucya. Dla teyto przyczyny, Belgia załedwie się odważy przedsiębrać cokolwiek przeciw cytadeli, chociaż uderzenie na nią, ze strony miasta, stawi więcej dogodności, aniżeli z innych. Cokolwiek bądź, wojna o cytadelę Antwepską, może być korzystną tylko dla Króla Niderlandzkiego. Jenerał Chassé będzie wtedy miał prawo użyć wszystkich swych środków, i drugie we względzie handlowym, na brzegach niemieckiego morza, miasto, nie długo przestanie iść w zawody z Amsterdamem, Rotterdamem, Hamburgiem i innemi. Prócz tego, cóż może wtedy, w zdarzeniu potrzeby, strzymać Króla Wilhelma, od zerwania grobel, przez co — jeśli wierzyć mamy dawnym podaniom — większa część zachodniej Belgii, pokryta zostanie wodą, Antwerpia zaś zupełnie zginie, i sama tylko cytadella, w postaci wyspy zostanie?

Pozostaje jeszcze do wyjaśnienia jedna okoliczność. Anglia i Francya mogą blokować Skaldę. Ale nie nie przeszkadza pozostać w komunikacyi z cytadelą, przez tak mnogie odnogi Mozy i Skaldy, przy ich uysciu. Wszystkie tame-

czne brzegi, osypane są bateriami, które po zdjęciu odsypów, robią wejście na rzekę bardzo niebezpiecznym. Trzeba tu pokonać większe zawady, aniżeli w Dardanellach; zatem, myśleć wypada, że nie tak łatwo chwycą się blokady; przy tém i flotta, nie długo teraz stać może na reydzie, albowiem, mgły, burze i kra, mogą ją na wielkie wystawić niebezpieczeństwo.

Z tego, co wyżej powiedziano, okazuje się, że Król Niderlandzki, posiadając cytadelę Antwerpską, ma losy Belgium w swoim ręku; że przymuszając przeciw niemu środki, mogą tylko sprowadzić klęskę, która, naturalnie, nie jemu wyjdzie na szkodę; gdyż z rozpoczęciem działań nieprzyjacielskich, połączone jest zniszczenie Antwerpii. Podbicia Hollandyi nie można się obawiać: byłaby tego nieuniknionem następstwem wojna powszechna, której wszystkie Mocarstwa uniknąć pragną, a która, pociągnie za sobą zupełne zniszczenie Belgii, tak niesprawiedliwie pogardzającej postanowieniami Konferencyi, która, używa wszystkich środków, ażeby ocalić ją jedyną drogą, dającą nadzieję do spokojnego ukończenia sporu.

Takim to sposobem, sztuka przywiązała, tak mówiąc, do piędzi ziemi, los całej części świata: albowiem, kto zechce utrzymywać, ażeby Antwerpia, bez robot Alby, była w stanie zajmować w politycznym świecie to miejsce, które ma teraz? Ale obok tego, jest dowodem, że pieniądze, użyte na warownie, regularnie założone; nie są napróżno straconemi, lecz mogą przynieść piękne procenta i kapitał, jeżeli tylko twierdze zbudowane są stosownie do celu i prosto, używają się do działania rozsądnie, i mają szczęście zostawać pod rozkazami Komendantów, którzy, podobnie, jak zacny Jenerał Chassé, wiedzą jeszcze, co to jest wierność i honor. Berlin 22 października 1852 roku.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

P. Guizot przeraził wszystkich zwolenników ostatniej rewolucyi Francuzkiej, powiedziawszy z mównicy, że Xiążę Orleanu obrany Królem, ponieważ (parceque) jest Burbonem. P. Dupin odparł natychmiast mówiąc, że Xiążę Orleanu został wybranym, chociaż (quoique) jest Burbonem. Kiedy teraz P. Guizot został Ministrem, a Pann Dupin niepowiodło się, żartownis jakiś rzekł: jest to zwycięstwo ponieważ, nad chociaż.

— Gazety Stanów - Zjednoczonych donoszą pod dniem 19 września, że tam daje się już widzieć wiadomy kometa, w stronie północno-wschodniej nieba, w pobliżu konstellacyi *Wielkiej Niedźwiedzicy*. Nie ma ogona, lecz ma szczególny jakiś pozor i łatwo daje się rozpoznać od innych ciał niebieskich.

— Dwaj młodzi włosi, nazwiskiem Buttuzi, potrafili zrobić odzież, zabezpieczającą ciało od kul karabinowych, i wynaleziona przez nich zbroja, tę ma jeszcze wyższość, iż nie tylko piersi i grzbiet, lecz całe ciało ochrania, jest giętą, i nie waży więcej od zwyczajnego kiryso. Wynalazcy ofiarowali to swoje odkrycie Rządowi Francuzkiemu, i Marszałek Soult, uznając ważność wynalazku, polecił kilku znakomitym uczonym znowu dowozić się przy doświadczaniach, które się już z największym skutkiem odbyły.

— PP. de Beaumont i Tocqueville, którzy, jak wiadomo, wysłani byli od Rządu Francuzkiego do Ameryki, dla badania tamecznego systemu karnego, wydają teraz dzieło w tym przedmiocie p. t. *Système pénitentiaire des Etats-Unis*.

— W Niemczech zawiązało się temi czasy towarzystwo, na wydanie zbioru treściwych historyi znakomitszych Mocarstw Europejskich, pod dyktando PP. Heeren i Uckart. Dzieła te pisane są według planu rozciąglejszego od podobnych zbiorów, wydanych we Francyi, i mogą służyć za książki podręczne przy uczeniu się dziejów szczególnych narodów. Kilkanaście tomów wyszło już z druku, w liczbie których znajdują się *Historja Włoska*, Profesora Leo, 5 tomów; *Historja Niemiec*, Doktora Pfister; *Historja Pruss*, Profesora Stentzel; *Historja Saska*, Profesor Böttiger. (T.P.)

OGŁOSZENIA.

3 Od Bessarabskiego Obwodowego Rządu niniejszém ogłasza się, iż w Bessarabskim Obwodzie wzięty teraźniejszego 1852 roku za nieokazanie na piśmie świadectwa człowiek *Daniło Fiedorow*, który powiadał, że on rzeczywiście nazywa się Janem Bielińskim, urodził się w Mieście Wilnie z oycą Szlachcicą Jakóbą, a matką Józefą Bielińskich; przymiotów następujących: wzrostu 2 arsz. 7½ wierszkow, twarzy czystej, podługowatej, oczu błękitnych, nosa miernego, cienkiego, którego koniec nieco na lewo skrzywiony, gęby zwyczajnej, której lewa strona w górę nieznaczny sposób zmarszczona, przez co prawa strona jest niby otwarta, a lewa ściśnięta, brodę goli, włosów na głowie i wosach światło-rusych, na twarzy przy brodzie z lewej strony niżej wargi mała brodawka, na prawej ręce na skórze czerwoną farbą zrobiony krzyż z rozpiętym Zbawicielem i z literami jego imienia J. i B. i rok 1829; lat od urodzenia 50. — Października 29go dnia 1852 roku.

Assesor Holakin.

Sekretarz Dżumiński.

(1378)

3 Roku 1852 listopada 12 dnia: Sąd Exdywizorski na rozdział funduszów b. Sędziego Ziem. Trgo Jędrzeja Podbereskiego Remissą Ziemstwa Trockiego 1850 października 6go dnia zapadłą, naznaczony; po załatwieniu potrzebnych do tej sprawy czynności, Sądy w mieście Trokach otwierając, takową Exdywizyą niechybnie w przeciągu trzech niedziel weźmie do namowy: ażeby zatem interessowane strony, w oznaczonym czasie, jawiły się, pod upadkiem w rzeczy, zastrzega.

Sędzia Powiatowy Trocki Antoni Skarżyński Exdywizor,

Marcin Rossochacki Assessor Exdywizor.

Paweł Odynieć Assessor Sądu Ptgo Trockiego Exdywizor.

Rejent Jeronim Staniewicz Exdywizor.

(1370).

3 Sąd Exdywizorski za Remissą Izby Cywilnej Obwodu Białostockiego w dobrach JW. Ludwika Meysnera byłego Deputata Ptu Drohickiego, w Obwodzie Białostockim, Powiecie Drohickim ustanowiony, podając do wiadomości, iż dochód propinacyny z miasta Siemiatycz z młynów, gorzelni i piwowarni blisko miasta położenie mających, a dotąd rocznej intraty złotych 59,500 czyniących, z dnia 1go junii następnego 1853go roku na lat dwanaście z publicznej licytacji w tym Sądzie na dniu 7 miesiąca xbra r.b. odbywać się mającej, wydzierżawionym więcej dającemu zostanie — Wzywa życzących tego zadzierżawienia, iżby na powyższy termin do Sądu Exdywizorskiego w majątku Siemiatyczach exystującego, przybyli — gdzie i o warunkach do licytacji poinformowani zostaną.

Terpiłowski Prezydujący Exdywizor.

Stanisław Ołdakowski Exdywizor.

Józef Kamiński Exdywizor.

Jan Sakowicz Exdywizor.

Jerzy Sopoćko Exdywizor.

Regent Exdywizorskiego Sądu Szemiott.

(1376)

Wilno dnia 21 Listopada r. s. 1832 roku.

ОБЪЯВЛЕНИЕ.

Подольская Ликвидационная для разбора долгов конфискованных имѣний мясешниковъ учрежденная Коммиссія, на основаніи Высочайше утвержденныхъ 28 Іюня сего 1832 года правилъ для Ликвидации долговъ; открывъ свои засѣданія 11 числа Октября сего года и въ слѣдствіе того приступая къ приведенію въ извѣстность всѣхъ на нее возложенныхъ предметовъ чрезъ сіе повсемѣстно объявляеши:

1е, Чшобы всѣ заимодавцы бывшихъ владѣльцевъ конфискованныхъ въ Подольской Губерніи имѣній мясешниковъ, не ожидая истечения сроковъ ихъ прензій, предъявили онѣя въ сію Ликвидационную Коммиссію, состоящую въ Россіи и въ Царствѣ Польскомъ, не далѣе шеспи, а находящиеся въ чужихъ краяхъ не далѣе двѣнадцати мѣсяцевъ, считая оны припечатанія первой публикаціи, въ которой либо изъ Газетъ обвѣхъ Россійскихъ Сподлицъ, или Варшавской, или Липовской Курьеръ, со всѣми на прензію каждаго заимодавца слѣдующими акшами, докуменшами, доказательствами закладными и проч. При чемъ Коммиссія предвѣряетъ, что изъ безспорныхъ долговыхъ акшвъ, необеспеченныхъ закладнымъ правомъ, приняты будутъ въ долговую массу, какъ слѣдующіе къ удовольствію только тѣ, которые совершены до начала возмущенія въ предѣлахъ Россіи; совершенные же въ Царствѣ Польскомъ, или въ чужихъ краяхъ будутъ рѣшительно отвергнуты.

2е, Чшобы, какъ часпныя лица, такъ церкви, монастыри, учебныя, благотворительныя и прочія заведенія и учрежденія, а равно и Приказы Общественнаго Призрѣнія доставили въ сію Коммиссію увѣдомленія о слѣдующихъ имъ съ конфискованныхъ имѣній, плашежахъ непротускаая шеспи мѣсячнаго же срока.

3е, Чшобы всѣ должники бывшихъ владѣльцевъ конфискованныхъ въ Подольской Губерніи имѣній, коихъ обязательствамъ наступили сроки, явились въ сію Коммиссію съ плашежемъ долговыхъ суммъ, а прочіе въ означенный же шеспи мѣсячный срокъ дали знать сей же Коммиссіи о состоящихъ на нихъ прензіяхъ.

4е, Чшобы всѣ имѣющіе въ рукахъ своихъ, движимое имущество, капиталы или какіе либо докуменшы бывшихъ владѣль-

OBWIESZCZENIE.

Podolska Likwidacyjna Komisya dla rozbioru długów obciążających skonfiskowane majątki powstańców ustanowiona, stosownie do prawideł 28 czerwca bieżącego roku, otworzywszy czynności swoje dnia 11 października, i na skutek tego, przystępując do wyjaśnienia wszelkich poruczonych jej przedmiotów, niniejszém powszechnie obwieszcza.

1. Ażeby wierzyciele bywszych właścicieli skonfiskowanych w Gubernii Podolskiej majątków powstańców, nie czekając terminu należym wypłat, przedstawili swe pretensye do niniejszej Podolskiej Likwidacyjnej Komisji: znajdujący się w Rosyi i Królestwie Polskim, najdalej w sześć, a znajdujący się za granicą, najdalej we dwaście miesięcy, od dnia pierwszego ogłoszenia, w którejkolwiek z Gazet obu Stolic Rosyjskich albo Warszawskiej lub Kuryera Litewskiego, ze wszystkimi każdemu wierzycielowi należącymi aktami, dokumentami, dowodami, zastawnymi tranzakcyami, i t. d. Komisya przytém ostrzega, że z liczby aktów kredytowych niespornych i zastawném prawem nieubezpieczonych, te tylko przyjęte będą do masy długów, mających być wypłaconemi, które wydane były przed nastaniem zaburzeń w Prowincyach Rosyjskich, wydane zaś w Królestwie Polskim albo za granicą, będą całkiem odrzucone.

2. Ażeby tak prywatne osoby, jako też kościoły, klasztory, zakłady naukowe, dobroczynne i inne, tudzież Izby Powszechnej Opieki, nadesłały do tej Komisji uwiadomienia o wypłatach, należym im z dóbr skonfiskowanych, w tymże terminie sześciomiesięcznym.

3. Ażeby dłużnicy byłych właścicieli skonfiskowanych w Gubernii Podolskiej majątków, których obligom termin upłynął; stawili się z wypłatą summ należym, a inni w ciągu sześciu miesięcy oznaymili Komisji o liżących się na nich pretensyach.

4. Ażeby wszyscy mający w swém ręku ruchomy majątek, kapitały, jakiegokolwiek dokumenta byłych właścicieli skonfiskowa-

Bekanntmachung.

1. Nachdem die zur Untersuchung der auf dem eingezogenen Vermögen der Auführer lastenden Schulden, in Podolien errichtete Liquidationscommission, auf Grundlage der, am 28ten Junii 1832 für die Liquidirung erwähnten Schulden, allerhöchst bestättigten Vorschriften am 11 October d. J. ihre Sitzungen eröffnete, bringt sie, nach gehöriger Einsicht des ihr obliegenden Geschäftes, folgendes zu Jedermanns Kenntniß.

1. Alle Creditoren der gewesenen Eigenthümer jetzt confiscirter Güter der Auführer sollen sich mit ihren Forderungen vor Ablauf der Termine, welche bei ihre Forderungen festgesetzt waren bei dieser Podolischen Liquidationscommission melden; diejenigen Creditoren, welche sich in Rußland und Königreiche Pohlen befinden, innerhalb sechs Monaten, und die im Auslande sich befindenden, innerhalb zwölf Monaten, von dem Tage angerechnet, wo diese Publication durch den Druck in einer von den Zeitungen beider Russischen Residenzen, im Warschauer oder Litthauschen Kurier, erscheinen wird, mit Beibringung aller zu den Forderungen der Creditoren gehörigen Schuldschreibungen, Akten, Dokumenten, Beweisen, Pfandbriefen u. s. w. Wobet die Commission im voraus erklärt: daß von den unbefristeten und nicht durch Verpfändung gesicherten Schuldforderungen nur diejenigen in die Masse der Schulden aufgenommen und befriedigt werden sollen, welche aus dem Zeit vor dem Beginnen des Auführers in russischen Reiche verrühren, Schuldforderungen, die sich aus dem Königreiche Pohlen oder aus dem Auslande her datiren, werden gänzlich abgewiesen werden.

2) Sowohl Privatpersonen als auch Kirchen, Klöster, Schul-Wohltätigkeits und andern Anstalten, so wie auch Collegien der allgemeinen Fürsorge, werden diese Commission von den Zahlungen die sie von den confiscirten Gütern fordern, von Ablauf von sechs Monaten in Kenntniß setzen.

3) Alle Debitoren der gewesenen Eigenthümer confiscirter den Auführern gehörigen Güter im Podolischen Gouvernement, deren Termine zu den Zahlungen bereits eingetreten sein sollten, sollen sich bei dieser Commission melden mit Einbringung der schuldbigen Summen, die übrigter oder sollen vor Ablauf von sechs Monaten die Commission von die an sie bestehenden Forderungen, benachrichtigen.

4) Alle diejenigen die sich im Besitze von beweglichen Vermögen, Kapitalien oder schriftlicher Dokumente befinden, welche gewesenen Besitzern con-

цевъ конфискованныхъ въ Подольской Губерніи имѣній, или принадлежащихъ кому либо изъ таковыхъ бывшихъ владѣльцевъ билеты, и облигаціи кредитныхъ установлений, представили все сіе въ оный же шестимѣсячный срокъ въ сію же Комиссію и дали бы ей знать такъ же о всѣхъ состоящихъ на ихъ имѣніяхъ правахъ пользованія бывшихъ владѣльцевъ.

5е, Чѣмбы Губернскія конфискаціонныя такъ же Казенныя Палаты и прочія Присутственныя мѣста и Начальства, въ тошъ же шестимѣсячный срокъ, благоволили увѣдомить сію Подольскую Комиссію о всѣхъ извѣстныхъ имъ долгахъ бывшихъ владѣльцевъ конфискованныхъ имѣній, плашежахъ и взысканіяхъ съ нихъ слѣдующихъ, долговыхъ ихъ претензіяхъ на разныхъ частныхъ лицахъ и мѣстахъ, о движимомъ и недвижимомъ ихъ имуществѣ, о принадлежащихъ имъ билетахъ и облигаціяхъ кредитныхъ установлений, и о ихъ правахъ пользованія на имѣнія Казенныя и частныя.

6е, Чѣмбы судебныя мѣста немедленно увѣдомили сію же Комиссію о производящихся въ оныхъ дѣлахъ по долговымъ претензіямъ, на таковыхъ бывшихъ владѣльцевъ, а равно по предъявленнымъ ошъ нихъ на частныя лица и мѣста требованіямъ, съ изъясненіемъ до какой суммы шъ другія могутъ просиращься, и на какихъ имено актахъ основывающься.

7е, Чѣмбы неисполнившія обязанности, изъясненныхъ въ симъ объявленіи, подвергнувшись всѣмъ шѣмъ послѣдствіямъ и ошвѣстственности, какія вообще законами постановлены, за непредъявленіе въ опредѣленный публикаціею срокъ долговыхъ претензій на несостоятельныхъ лицъ не торговаго званія, а равно за сокрытіе слѣдующихъ имъ плашежей, имущества, капиталовъ и документовъ.

По постановленію Ликвидационной Комисіи 31 Октября 1832 года.

Вѣрно: Совѣшникъ Василій Куненковъ.
Съ подлиннымъ чишалъ Секретарь Яновичъ.

(1397)

Observacye meteorologi- czne.	Czas Obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	W i a t r.	Stan powietrza.
d. 18 o 2 wieczor.	27 cal. 9,7 lin.	— 2½ stopni.	—	—	—
d. 19 o godz. 8 rano.	27 — 9 5 —	— 4 — —	—	—	—
d. 20 — — —	27 — 8,0 —	— 3½ — —	—	—	—
d. 21 — — —	27 — 6,1 —	— 3 — —	—	—	—

Drukarnia A. Marcinowskiego.

Dobwala się drukować. Wilno. 1832. d. 21 Listopada.

CENZOR Leon Borowski.

nych w Gubernii Podolskiej majątków, albo należne tymże byłym właścicielom bilety i obligacye zakładów kredytowych, przedstawił to wszystko w tymże sześciomiesięcznym zakresie do teyże Kommissyi i uwiadomili ją o wszystkich prawach władania, jakie mają do ich majątków, byli właściciele.

5, Ażeby Kommissye Konfiskacyjne Gubernialne, Izby Skarbowe i inne Urzędy i Sądownictwa w tymże sześciomiesięcznym terminie, raczyły zawiadomić ninieyszą Kommissyą, o wszystkich wiadomych im długach byłych właścicieli dóbr skonfiskowanych, wypłatach i wзыскaniach, które z tych dóbr należą, pretensyach ich kredytowych do różnych osób i zakładów prywatnych, o ruchomym i nieruchomym ich majątku, o należących im biletach i obligacyach zakładów kredytowych, i o ich prawach na władanie dobrami skarbowemi i prywatnemi.

6, Ażeby Sądownictwa niezwłocznie uwiadomiły o toczących się w nich sprawach o długach byłych właścicieli, tudzież o wniesionych przez nich pretensyach do osób i zakładów prywatnych, z wyjaśnieniem, do jakiej summy jedne i drugie mogą dochodzić i na jakich mianowicie aktach są oparte.

7, Że ci, którzy nie wypełnią obowiązków wyrażonych w ogłoszeniu, ulegną wszystkim tym następstwom i odpowiedzialności, jakie ogólnemi prawami są przepisane, za nieobjawienie w terminie przez ogłoszenie naznaczonym, pretensy kredytowych do osób niewypłatnych stanu nie kupieckiego, tudzież za utajenie należnych takim osobom wypłat, majątków, kapitałów i dokumentów.

fisierter Güter in Podolien gehören, ihnen gehörige Billete, Scheine der Creditanstalten sollen dergleichen innerhalb sechs Monaten dieser Kommission zu stellen, mit welchem Rechte die gewesenen Besitzer sich im Besitze des ihnen gehörigen Vermögens, befanden, angeben.

5) Die Confiscations-commissionen anderer Gouvernements so wie die Kameralhöfe und übrigen Behörden, so wie auch die Befehlshaber werden ersucht innerhalb sechs Monaten, diese Kommission zu benachrichtigen von allen ihnen bekanntgewordenen Schulden gewesener Eigenthümer confiszierter Güter von den Zahlungen, welche von ihnen eingetrieben werden sollten, so wie von ihren Forderungen an Privatpersonen und Anstalten, von ihrem beweglichen und unbeweglichen Vermögen, von den ihnen gehörigen Billeten, Scheinen der Creditanstalten, von ihrem Rechte zu Besitze von Kron- und Privatgütern.

6) Die Gerichtsbehörden werden ersucht diese Kommission in Kenntniß zu setzen von den bei denselben anhängigen Processen in Vermögensangelegenheiten gewesener Eigenthümer confiszierter Güter, so wie von den durch sie eingegangenen Forderungen an Privatpersonen und Privatgüter nebst Angabe der Summen auf welche sich diese Forderungen belaufen könnten, so wie auf welche Beweise sich solche gründen.

7) Alle diejenigen, welche den hier bekanntgemachten Verpflichtungen nicht nachkommen sollten, unterziehen sich den Folgen und Verantwortungen, welche die Gesetze vorschreiben gegen das Nichtanzeigen zum bestimmten Termine von Forderungen an nicht Zahlungsfähige Personen der nicht Handelsreibenden Stände, so wie für die Verheimlichung ihnen zukommender Zahlungen, Güter, Kapitalien und Documenten.